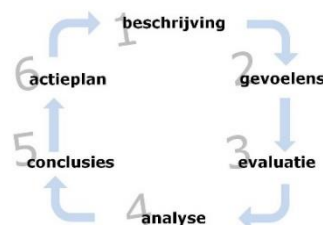

Reflectiemodel van Gibbs

Wat is het model?

Het reflectiemodel van Gibbs gaat ervan uit dat reflectie plaatsvindt na een ervaring. Het beschrijft een proces gebaseerd op een aantal vragen die men stapsgewijs doorloopt. De reflectieve cyclus focust zich op het leren van ervaringen met behulp van gevoelens, gedachten en aanbevelingen voor toekomstige acties.

Reflectieve cyclus van Gibbs

Wat is een dilemma?

Bij een dilemma is er sprake van een keuze tussen twee handelingen, bijvoorbeeld in de vorm van wel of niet handelen. Bijvoorbeeld als een cliënt een opstootje veroorzaakt en de medewerker zich afvraagt of hij moet ingrijpen of juist niet. Het verschil met een uitdaging is dat voor een uitdaging in theorie meerdere oplossingen te bedenken zijn. Het kan bijvoorbeeld een uitdaging zijn als een cliënt zeer ongemotiveerd is om iets te bereiken.

Veelvoorkomende dilemma's die voorkomen bij het werken met forensische cliënten hebben te maken met: door- en terugstromen, veiligheid, middelengebruik, regels, contact en het team. Een voorbeeld hiervan is wanneer een cliënt een afspraak niet nakomt en bijvoorbeeld de avondklok negeert. Wat doe je in zo'n geval? Of wanneer een cliënt iets illegaals opbiecht. Wat doe je met deze informatie? Ga je dit wel of niet melden?

Dilemma's kunnen besproken worden die in het verleden zijn gebeurd of die op het moment van reflectie nog gaande zijn. Ga in elk geval uit van één gebeurtenis en bespreek deze. Kies bijvoorbeeld bij een dilemma waarbij er zo snel mogelijk een keuze moet worden gemaakt zoals het wel of niet uitzetten van iemand voor een moment met de cliënt waarop je voor het eerst voor die keuze kwam te staan (bijv. toen diegene gewelddadig werd).

Waar moet iedereen op letten?

- Leef je in en toon oprechte belangstelling voor wat de ander beweegt
- Blijf jezelf
- Schort je oordeel op en probeer vragen te stellen zonder oordeel
- Maak verbinding met jezelf en de ander; wees open, eerlijk en nieuwsgierig
- Hoor ook wat niet gezegd wordt en vraag daarnaar
- Vermijd het woord "waarom" (vraagt om verantwoording), maar gebruik taal als "Wat maakte dat ...", "Waardoor liet je je leiden?", "Wat ging er door je heen?", "Wat wilde je bereiken?"

Stappenplan Reflectiemodel van Gibbs

Gebruik het stappenplan als basis voor het systematisch reflecteren op dilemma's. Kies voor reflectie op een dilemma in het verleden scenario 1 en voor een dilemma wat nog gaande is voor scenario 2. Gebruik de voorbeeldvragen om de casus te verhelderen en laat deze door de casusinbrenger beantwoorden. Het gesprek duurt ongeveer 30 minuten.

Scenario 1: Dilemma in het verleden gebeurt

Stap 1. Beschrijving: Wat is er gebeurd?
Wat is er gebeurd (dat tot het dilemma heeft geleid)? Wat was het dilemma? Wanneer gebeurde het? Waar gebeurde het? Wie waren erbij betrokken? Wat heb jijzelf gedaan? Wat deden de anderen? Wat was het resultaat van dit handelen?
Stap 2. Gevoelens: Wat waren je gevoelens?
Welk gevoel had je voorafgaand aan de gebeurtenis? Welk gevoel had je tijdens de gebeurtenis? Welk gevoel had je na de gebeurtenis? Hoe kijk je terug op de situatie? Wat denk je dat anderen tijdens de gebeurtenis voelden? Wat denk je dat anderen nu van de gebeurtenis vinden?
Stap 3. Evaluatie: Wat ging er goed en wat ging er minder goed?
Wat ging er goed tijdens de gebeurtenis? Hoe kwam dit? Wat ging er minder goed tijdens de gebeurtenis? Hoe kwam dit? Welke bijdrage heb je geleverd? Welke bijdrage hebben anderen geleverd?
Stap 4. Analyse: Wat heb je ervan geleerd?
Wat heb je geleerd van de situatie, gebeurtenis of activiteit?
Stap 5. Conclusie: Welke conclusie kun je hieruit trekken?
Tot welke positieve ervaring heeft de situatie geleid? Tot welke negatieve ervaring heeft de situatie geleid? Wat ga je anders doen als de situatie zich in de toekomst nogmaals voordoet? Welke vaardigheden heb je nodig om jezelf te ontwikkelen in een soortgelijke situatie?
Stap 6. Acties: Welke acties ga je ondernemen?
Welke acties ga je ondernemen? Wat heb je hiervoor nodig?

Stappenplan Reflectiemodel van Gibbs

Gebruik het stappenplan als basis voor het systematisch reflecteren op dilemma's. Kies voor reflectie op een dilemma in het verleden scenario 1 en voor een dilemma wat nog gaande is voor scenario 2. Gebruik de voorbeeldvragen om de casus te verhelderen en laat deze door de casusinbrenger beantwoorden. Het gesprek duurt ongeveer 30 minuten.

Scenario 2: Dilemma is nu gaande

Stap 1. Beschrijving: Wat is er aan de hand?
Wat is er aan de hand? Wat is er al gebeurd (dat tot het dilemma heeft geleid)? Wat is het dilemma? Wanneer is dit gebeurd? Waar gebeurde het? Wie zijn erbij betrokken? Wat heb jijzelf gedaan? Wat hebben anderen gedaan? Wat is het resultaat van dit handelen?
Stap 2. Gevoelens: Wat zijn je gevoelens?
Welk gevoel had je voorafgaand aan de gebeurtenis? Welk gevoel had je tijdens de gebeurtenis? Welk gevoel heb je nu? Hoe kijk je tegen de situatie aan? Wat denk je dat anderen voelen? Wat denk je dat anderen van het dilemma vinden?
Stap 3. Evaluatie: Wat gaat er goed en wat gaat er minder goed?
Wat is er goed gegaan (tijdens de gebeurtenis?) Hoe kwam dit? Wat is er minder goed gegaan (tijdens de gebeurtenis?) Hoe kwam dit? Welke bijdrage heb je geleverd? Welke bijdrage hebben anderen geleverd?
Stap 4. Analyse: Wat heb je ervan geleerd?
Welke bijdrage kun je nog leveren? Welke bijdrage kunnen anderen nog leveren? Wat leer je van deze situatie? Wat kunnen anderen leren van deze situatie?
Stap 5. Conclusie: Welke conclusie kun je hieruit trekken?
Tot welke positieve ervaring kan de situatie leiden? Tot welke negatieve ervaring kan de situatie leiden? Wat ga je anders doen als deze situatie zich in de toekomst nogmaals voordoet? Welke vaardigheden heb je nodig om jezelf te ontwikkelen in een soortgelijke situatie?
Stap 6. Acties: Welke acties ga je ondernemen?
Welke acties ga je ondernemen? Wat heb je hiervoor nodig?